

STUDIA EUROPAEA GNESNENSIA

12/2015

INSTITUTE OF EUROPEAN CULTURE
ADAM MICKIEWICZ UNIVERSITY IN POZNAŃ

GNIEZNO EUROPEAN STUDIES
12/2015

Editor-in-chief

Leszek Mrozewicz

Editorial Assistant

Filip Kubiaczyk

CONTENTS

I. IDEAS

II. PEOPLE AND PLACES

III. REVIEWS

IV. MEMORIES

V. SUMMARIES OF DOCTORAL DISSERTATIONS

VI. REPORTS

INSTYTUT KULTURY EUROPEJSKIEJ
UNIwersytetu IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

STUDIA EUROPAEA GNESNENSIA

GNIEŹNIEŃSKIE STUDIA EUROPEJSKIE
(StEurGn)

12/2015

Redaktor naczelny
Leszek Mrozewicz

Sekretarz
Filip Kubiaczyk

Gniezno 2015

INSTYTUT KULTURY EUROPEJSKIEJ
UNIwersytetu IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
<www.ike.amu.edu.pl>

Studia Europaea Gnesnensia nr 12/2015

Redaktor naczelny

Leszek Mrozewicz

Komitet naukowy

László Borhy (Budapeszt), Henriette Dahan-Khalev (Beer Sheva), Nitza Davidovitch (Ariel),
Piotr Dyczek (Warszawa), Marek Kaźmierczak (Gniezno), Francisco José Alfaro Pérez (Saragossa),
Francisco Pina Polo (Saragossa), Guillermo Pérez Sarrión (Saragossa), Władimir Rabinowicz (Irkuck),
Leonhard Schumacher (Moguncja), Dan Soen (Ariel), Waldemar Szczerbiński (Gniezno),
Maria Tomczak (Gniezno)

Sekretarz

Filip Kubiaczyk

Weryfikacja i przekłady na język angielski

Szymon Nowak

Korekta i redakcja językowa

Magdalena Górna

Projekt okładki

Dariusz Jabłoński

Czasopismo recenzowane. Nakład 130 egz.

Copyright © by Instytut Kultury Europejskiej UAM

ISSN 2082-5951   ISBN 978-83-65287-02-1

Adres redakcji

ul. Kostrzewskiego 5-7, 62-200 Gniezno
tel. 61 423 70 00, 61 423 70 24, faks 61 423 70 02
e-mail: seg@amu.edu.pl, <<http://steurng.pl/>>

Skład, druk i oprawa:
Wydawnictwo Naukowe ABC
ul. Marcelińska 18, 60-801 Poznań

Publikacja sfinansowana ze środków Urzędu Miejskiego w Gnieźnie

SPIS TREŚCI

I. IDEE

1. Agnieszka Góralczyk, Znaleziska statków rzymskich rozbitych u wybrzeży południowej Galii od II w. p.n.e. do I w. n.e. jako świadectwa masowego handlu winem i oliwą 9
2. Jakub Kozłowski, Krzysztof Królczyk, Aspekty polityczne i militarne „roku czterech cesarzy” (68-69 r. po Chr.). Część 2: Od śmierci Galby do zwycięstwa Wespazjana 33
3. Katarzyna Balbuza, *Concordia, aeternitas Imperii* i kwestie dynastyczne w mennicznym programie ideologicznym okresu pierwszych Sewerów 61
4. Piotr Koprowski, Malarstwo ikonowe tradycji bizantyjskiej 85
5. Urszula Świdorska-Włodarczyk, O staropolskim wzorcu gospodarza raz jeszcze z punktu widzenia historyka (w świetle poradników rolniczych z XVI i XVII w.) ... 99
6. Agnieszka Szczaus, Językowy kształt komend w „Piechotnym ćwiczeniu” Błażeja Lipowskiego (1660 r.) 117
7. Alicja Raczyńska, Meduza, osłona i wysłannik niebios. Tajemnice Pieśni IX „Piekła” Dantego według nadinterpretacji Giulia Leoniego w powieści „I delitti della Medusa” 129
8. Ewelina Szurgot-Prus, *Flâneur* widziany oczyma *flâneura*. Próba przeanalizowania obrazu obserwatora tłumy kreowanego przez Waltera Benjamina 141
9. Bogumił Rudawski, Obsesja przestrzeni? Niemieckie kształtowanie Europy Środkowej i Wschodniej 163
10. Francisco José Alfaro Pérez, Realidad y ficción en los mitos del autogobierno y del igualitarismo de la España moderna en la creación de identidades nacionales contemporáneas 189
11. Filip Kubiacyk, Historia, pamięć i nacjonalizm po katalońsku 211

II. LUDZIE I MIEJSCA

1. Paweł Sawiński, Wybór Klaudiusza na cesarza 245
2. Michał Muraszko, Wybrane oprawy ksiąg z prywatnych bibliotek polskich w zbiorach kanonika gnieźnieńskiego Tomasza Josickiego 261
3. Bernadetta Manyś, „Wileński świat” Zygmunta Augusta w monografii miasta pióra Józefa Ignacego Kraszewskiego 275
4. Irmina Gadowska, Kostium historyczny jako narzędzie manifestacji postaw religijnych i światopoglądowych łódzkich Żydów w latach 1892-1919 na przykładzie wybranych nagrobków z cmentarza żydowskiego w Łodzi 295
5. Artur Kamczycki, Libeskind's Museum in Berlin as a toppled tower 325
6. My Svensson, Heterotopie i nie-miejsca w „Cześć Tereska!” Roberta Glińskiego i „Lilji 4-ever” Lukasa Moodyssona 353

SPIS TREŚCI

III. RECENZJE

1. Michał Norbert Faszczka, Rada wojskowa o cywilnym charakterze; rec. książki: Pamela Delia Johnston, *The Military Consilium in Republican Rome* 367
2. Leszek Mrozewicz, Romanizacja, kreolizacja i nie tylko; rec. książki *Imperium und Romanisierung. Neue Forschungsansätze aus Ost und West zu Ausübung, Transformation und Akzeptanz von Herrschaft im Römischen Reich* 376
3. Leszek Mrozewicz, Największe oszustwo historii; rec. książki: Yuval Noah Harari, *Od zwierząt do bogów. Krótka historia ludzkości* 384
4. Sebastian Ruciński, O cesarzu Makrynie; rec. książki: Przemysław Daniel Dyrłaga, *Cesarz Makryn. W cieniu wojen i uzurpacji* 388
5. Sebastian Ruciński, O antycznych czworonogach, czyli gdy nauka schodzi na psy; rec. książki: Paulina Zwolska, *Pies. Antyczny przyjaciel* 394
6. Maria Tomczak, Tiegenhof – zapomniana historia gnieźnieńskiej Dziekanki; rec. książki: Enno Schwanke, *Die Landesheil- und Pflegeanstalt Tiegenhof. Die nationalsozialistische Euthanasie in Polen während des Zweiten Weltkrieges* 400
7. Małgorzata Grzywacz, Niezwykła siła wizerunku. Kilka uwag na marginesie książki Artura Kamczyckiego; rec. książki: Artur Kamczycki, *Syjonizm i sztuka. Ikonografia Teodora Herzla* 406

IV. WSPOMNIENIA

1. *Vita mortuorum in memoria vivorum est posita. En memoria del profesor Guillermo Redondo Veintemillas / Wspomnienie o profesorze Guillermo Redondo Veintemillasie* 409

V. AUTOREFERATY ROZPRAW DOKTORSKICH

1. Paulina Komar, *Consumption of Greek wines in Roman Italy* 417
2. Boguchwała Tuszyńska, *Position of woman in the Maya World during the classic period (AD 250-900)* 423

VI. SPRAWOZDANIA

1. Grażyna Gajewska, *Artystyczna droga pokoju* 437

CONTENTS

I. IDEAS	
1. Agnieszka Góralczyk, Finds of Roman ships sunk at the coast of southern Gaul in the 2 nd cent. BC – 1 st cent. AD as a testimony to massive wine and oil trade	9
2. Jakub Kozłowski, Krzysztof Królczyk, Political and military aspects of the Year of the Four Emperors (68-69 AD). Part Two: From Galba's death to Vespasian's victory	33
3. Katarzyna Balbuza, <i>Concordia, Aeternitas Imperii</i> and the dynastic issues in the ideological coinage programme of the first Severi	61
4. Piotr Koprowski, Byzantine tradition in icon painting	85
5. Urszula Świdarska-Włodarczyk, Once again on the Old Polish model nobleman-farmer from a historian's point of view (in the light of agricultural almanacs of the 16 th -17 th century)	99
6. Agnieszka Szczaus, Linguistic form of commands in „Piechotne ćwiczenie” by Błażej Lipowski (1660)	117
7. Alicja Raczyńska, Medusa, veil and heaven's messenger. The mysteries of Dante's "Inferno", canto IX, according to Giulio Leoni's overinterpretation in the novel "I delitti della Medusa"	129
8. Ewelina Szurgot-Prus, <i>Flâneur</i> seen through <i>flâneur's eyes</i> . An attempt at analysing the image of the observer of crowds invented by Walter Benjamin	141
9. Bogumił Rudawski, Obsession of space? German visions of the shape of Central and Eastern Europe	163
10. Francisco José Alfaro Pérez, Reality and fiction in the myths of autonomy and egalitarianism of modern Spain in creating contemporary national identities	189
11. Filip Kubiacyk, History, memory and nationalism: the Catalan way	211
II. PEOPLE AND PLACES	
1. Paweł Sawiński, Claudius' election for emperor	245
2. Michał Muraszko, Selected bindings of volumes from private Polish libraries, found in the collection of the Gniezno canon, Tomasz Josicki	261
3. Bernadetta Manyś, The "Vilnius world" of Zygmunt August in the monography of the city by Józef Ignacy Kraszewski	275
4. Irmina Gadowska, The historical costume as an instrument of manifesting religious attitudes and secular worldviews by the Jews of Łódź in 1892-1919, on the example of selected tombs from the Jewish Cemetery in Łódź	295
5. Artur Kamczycki, Libeskind's Museum in Berlin as a toppled tower	325
6. My Svensson, Heterotopies and non-places in Robert Gliński's "Cześć Tereska!" and "Lilja 4-ever" by Lukas Moodysson	353

CONTENTS

III. REVIEWS

1. Michał Norbert Faszczka, *A Military Council with Civilian Profile*; review of: Pamela Delia Johnston, *The Military Consilium in Republican Rome* 367
2. Leszek Mrozewicz, *Romanisation, Creolisation and Beyond*; review of: *Imperium und Romanisierung. Neue Forschungsansätze aus Ost und West zu Ausübung, Transformation und Akzeptanz von Herrschaft im Römischen Reich* 376
3. Leszek Mrozewicz, *History's greatest deception*; review of: Yuval Noah Harari, *Od zwierząt do bogów. Krótka historia ludzkości [Sapiens: A Brief History of Humankind]* 384
4. Sebastian Ruciński, *On Emperor Macrinus*; review of: Przemysław Daniel Dyrłaga, *Cesarz Makryn. W cieniu wojen i uzurpacji [Emperor Macrinus. In the Shadow of War and Usurpation]* 388
5. Sebastian Ruciński, *On the Four-Legged Friends in Antiquity, or When Science Goes to the Dogs*; review of: Paulina Zwolska, *Pies. Antyczny przyjaciel [Dog. The Antique Friend]* 394
6. Maria Tomczak, *Tiegenhof – the forgotten history of „Dziekanka” in Gniezno*; review of: Enno Schwanke, *Die Landesheil- und Pflegeanstalt Tiegenhof. Die nationalsozialistische Euthanasie in Polen während des Zweiten Weltkrieges* 400
7. Małgorzata Grzywacz, *The incredible power of the image. Remarks occasioned by the book by Artur Kamczycki*; review of: Artur Kamczycki, *Syjonizm i sztuka. Ikonografia Teodora Herzla [Zionism and Art. Iconography by Theodor Herzl]* 406

IV. MEMORIES

1. *Vita mortuorum in memoria vivorum est posita. Remembering Profesor Guillermo Redondo Veintemillas* 409

V. SUMMARIES OF DOCTORAL DISSERTATIONS

1. Paulina Komar, *Consumption of Greek wines in Roman Italy* 417
2. Boguchwała Tuszyńska, *Position of woman in the Maya World during the classic period (AD 250-900)* 423

V. REPORTS

1. Grażyna Gajewska, *Artistic path of peace* 437